

Dags att vakna ur majoritetsdrömmen

Ett vårtecken bland andra är kyrkokansliets presentation av det gångna årets »siffror», dvs. hur många som under året har gått ur Svenska kyrkan och hur många fler som valt bort dop, konfirmation, kyrkvigsel, begravning och inte minst kyrkogång. Siffrorna är alltid beklämmande, i år mer än på länge, med ett bortfall på 90 000 medlemmar under 2013 och lägre procent barndop av nyfödda än på de senaste 800 åren.

Men beklämning är inte en passande stämning när solen skiner och grönskan återvänder, så man uppehåller sig inte så länge vid detta obehagliga vårtecken. 1,4 % minskning av medlemsantalet på ett år, det låter inte så mycket, majoriteten är ju ändå kvar, Svenska kyrkan är fortfarande en folkkyrka... Så kan man försöka trösta sig, tills man inser att med den takten är det bara tolv år kvar tills bara hälften av landets befolkning är med i kyrkan. Det är nu raset pågår.

Varför bryr sig inte vår kyrkas ledning litet mer om denna utveckling? Borde de inte självklart analysera orsakerna till den och fundera på hur man vänder trenden? Alltså genom att bedriva mission eller re-evangelisation inom Sverige. Men hos Svenska kyrkans ledning finns mycket litet av ett medvetande om att vi är eller borde vara en »mission-shaped church», ett medvetande som funnits i engelska kyrkan sedan mer än ett decennium, från Lambeth och nedåt. Där har man analyserat läget med både religionssociologi och pastoralteologi, tränat »missionärer», vågat experiment i *Fresh Expressions*, och arbetat på nya sätt för att vinna tillbaka människor för Kristi evangelium. Det är något annat än att förnöjt påstå, att »allt vi gör i församlingen/ kyrkan är mission», vilket är ungefär som att säga »att vi fortsätter att göra som vi alltid gjort är mission».

Nu är det ändå kanske inte så märkligt att kyrkans beslutande organ inte tänker sig vara involverade i Guds mission till Sverige. De politiska partierna, som har en trygg majoritet av rösterna (70 %) i vårt lands stora och dyra kyrkopolitiska kongress (kyrkomötet, och därmed i kyrkostyrelse och kyrkokansli), har varken något mandat eller något genuint intresse av att bedriva mission för tron på Jesus Kristus inom landets befolkning – det kan ju inte ett politiskt parti engagera sig i. Kongressen ifråga fungerar mer som ett slags förvaltningsorgan för själva den konkreta institutionen Svenska kyrkan, med sina tiotusentals anställda och sitt stora fastighetsbestånd.

Men borde inte den rena ekonomiska självbevarelsedriften signalera till en organisation som är beroende av sina betalande medlemmar, att en sådan årlig åderlåtning av deras antal snabbt kommer leda till starkt reducerade inkomster, som sätter organisationens framtid i fara? Det finns vissa uttryck för den insikten, framför allt en viss iver för barndopet som ett sätt att omärkligt rekrytera nya och så småningom betalande medlemmar. Å andra sidan hör till det ekonomistiska företagstänkandet en påtaglig kortsiktighet, med fokus på hur det är just nu (i näringslivet kallas det kvartalsekonomi). Den kyrkliga ekonomin är fortfarande dunderstark (ex. Göteborgs kyrkliga samfällighet hade från 2013 ett överskott på 53 miljoner kronor). Och

så länge pengarna och därmed kyrkans centrum, de anställda, finns kvar, gäller principen *so far so good*. Krismedvetande vare fjärran, att diskutera pastoral strategi för att gå emot avkristningen är obehövligt. Vi har pengarna, och vi har majoriteten.

Har vi det? Ja, i teknisk mening har Svenska kyrkan (i några år till) majoriteten av landets befolkning som medlemmar, men i reell mening har den inte haft det på mer än hundra år. Därför är det dags att vakna upp ur majoritetsdrömmen, för att låna en välfunnen artikelrubrik ur Kyrkans Tidning tidigare i år. Bilden talar om en kyrka som vill tro att hon fortfarande har folket, och som med folkkyrkoteologin som hjälpmedel intalar sig att »alla» är med, och att hon själv betyder något för »alla». Den drömmen hindrar varje realistisk självbild och omvärldsanalys och leder till ett slags nöjd handlingsförlamning. Jfr Jer. 23:28 f., »Den profet som har haft en dröm, han berättar en dröm, men den som har fått ta emot mitt ord, han förkunnar verkligen mitt ord. Det är skillnad på halm och säd, säger Herren.»

Det vore dock både felaktigt och onödigt att låta bristen på självinsikt och ansvarigt missionsmedvetande hos de i kyrkan högt placerade leda till att man i församlingarna nöjer sig med samma drömmande inställning till sin uppgift. Ingenting hindrar att lokala kristna gemenskaper tar egna initiativ i mission, att de ger folket säd och inte halm. Även om det finns nyliga och mycket välkomna exempel på att man från en stiftsledning med biskopen i spetsen (Strängnäs, Växjö) försöker fördjupa hela stiftets missionstänkande och inriktning, så måste förmodligen en missionsrörelse i vår kyrka idag växa fram underifrån, från vanliga kristna, präster och lekmän, anställda och alls icke anställda. Och det är ju framför allt där den måste utföras, i levande församlingar.

Det börjar med klarsyn och går vidare i handling. Klarsynen är något man måste skaffa sig, och den gäller både den egna församlingens marginaliserade situation, människors sätt att tänka och deras djupa behov av Guds evangelium och vad som är missionens och kyrkans huvudsak. Missionen är inte en fråga om praktisk marknadsföring och PR-arbete, utan om människor som brinner (Apg. 2:3–4) för att dra in andra i det stora Gud har gjort för oss. Sedan kan de brinnande visst behöva träning, framför allt i hur man för en ödmjuk och övertygande dialog med sin samtids människor. Ställer man sig till förfogande för Andens verk, kommer hjälpen. För Gud är allting möjligt.